

«ԵՐԵՎԱՆ ԼԵՈՅԻ ԱՆՎԱՆ Հ. 65 ԱՎԱԳ ԴՊՐՈՑ» ՊՈԱԿ

ՀԵՐԹԱԿԱՆ ԱՏԵՍԱՎՈՐՄԱՆ ԵՆԹԱԿԱ ՈՒՍՈՒՑԻՉՆԵՐԻ
ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՄԱՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ
ԱՇԽԱՏԱՆՔ

Առարկա – ՆԶՊ և ԱԿ

Մասնակից – Մելոյան Կարեն

Ղեկավար – փոխգնդապետ Ա. Իսահակյան

Թեմա – Զինղեկների համագործակցությունը շեֆ-գորամասերի հետ
մասանգիտական գործունեության արդյունավետության բարձրացման
նպատակով:

Երևան 2022թ.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ	3
Զինղեկների համագործակցությունը շեֆ-գորամասերի հետ մասնագիտական գործունեության արդյունավետության բարձրացման նպատակով:.....	4
ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ	14
ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ	15

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

Թեմայի կարևորությունը՝ կրթական կազմակերպությունների և գործառնական միջև մանկավարժական համագործակցության և փոխգործակցության զարգացման խնդրի արդիականությունը կասկածից վեր է: Նախևառաջ, արդիականությունը որոշվում է նրանով, որ 21-րդ դարում, տնտեսական, քաղաքակրթական և ռազմական ուժերի նոր դասավորվածության ֆոնին, Հայաստանը պետք է մնա ինքնիշխան և ազդեցիկ երկիր, զարգանա վստահորեն և պահպանի իր հոգևորը և ազգայինը:

Կարևոր է Հայաստանի Հանրապետության մարտունակ զինված ուժեր ունենալը, միջազգային անվտանգության ապահովման արդյունավետ մեխանիզմների ձևավորումը: Իսկ հիմնական խնդիրներից մեկը, որին մասնակցում են պետական բոլոր կառույցները, պետության պաշտպանունակության ապահովումն է:

Այդ իսկ պատճառով երկրի ազգային անվտանգության ապահովման պետական քաղաքականության առաջնահերթություններից մեկը զինվորական ծառայության հեղինակության բարձրացումն է, քանի որ Հայաստանի Հանրապետության զինված ուժերի զինվորների, սերժանտների և վարպետների հավաքագրման հիմնական պայմանը: Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիների նախապատրաստումը զինվորական ծառայության՝ սկսած դպրոցական և աշակերտական օրերից:

Խաղաղ ժամանակ պետության պաշտպանունակության ամրապնդման միջոցառումների համալիրում կարևոր տեղ է գրավում պետական մարմինների, ձեռնարկությունների, հիմնարկների և կազմակերպությունների, երկրի բնակչության վերապատրաստման կազմակերպումը ռազմական անվտանգության ապահովման խնդիրների լուծման համար տարածքային և քաղաքացիական պաշտպանություն:

Բնական է, որ հասնելու ճանապարհին առանցքային խնդիրների շարքում այս նպատակը աշակերտների զինվորական ծառայության նախապատրաստումն է, ուստի որպես մեր երկրի քաղաքացիների պատրաստակամությունը պաշտպանելու իրենց Հայրենիքը միշտ եղել է մեր պետության գործունեության առաջնահերթություններից մեկը և նրա յուրաքանչյուր քաղաքացու սուրբ պարտքը:

**Զինդեկների համագործակցությունը շեֆ-գորամասերի հետ
մասնագիտական գործունեության արդյունավետության բարձրացման
նպատակով:**

ՀՀ կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարությունը հանրային քննարկման է ներկայացրել 8-12-րդ դասարանների չափորոշի նախագիծ՝ «Նախապատերազմական պատրաստվածություն» թեմայով: Ստանդարտում կատարված որակական փոփոխությունները պայմանավորված են ռազմագիտության բնագավառի զարգացումներով, համաշխարհային և տարածաշրջանային իրավիճակով, ինչպես նաև ուսումնական գործընթացի առավել արդյունավետ կազմակերպման անհրաժեշտությամբ՝ անհատականից մինչև խմբակային (խմբային) վերապատրաստում: ՆԶՊ առարկայի կրթությունը հավասարապես նախատեսված է ինչպես տղաների, այնպես էլ աղջիկների համար:

Ժամանակակից պատերազմներում մեծ նշանակություն է տրվում բարձր ճշգրտության միջոցներին, մարտական ռոբոտներին, ժամանակակից կապի և տեղեկատվական համակարգերին, տեղեկատվական և հոգեբանական միջոցառումներին: 2020 թվականի սեպտեմբերի 27-ին Արցախի Հանրապետությունում Ադրբեջանի կողմից սանձազերծված պատերազմից հետո ծրագիրը վերանայվել է, ավելացվել «Շարժական ստորաբաժանումների մասին» և «Համաշխարհային բանակի և կամավորական ստորաբաժանումների նշանակությունը և նրանց համագործակցությունը կանոնավոր բանակի հետ» թեմաները: «Հակառակորդի ցածր թռչող ինքնաթիռների դեմ պայքար» թեման լրացվեց «Պայքար և պաշտպանություն հակառակորդի անօդաչու թռչող սարքերից» ենթաթեմայով:

Ծրագրին ավելացվել են հետևյալ բաժինները՝

- Մարտավարական ֆիզիկական պատրաստվածություն. 8-11 դասարաններ (նպաստում է մարտի դաշտում արագ կողմնորոշվելու և ավելի դիպուկ կրակելու տարբեր կետերից և եղանակային պայմաններից, ֆիզիոլոգիական որակների ձևավորմանը, մարմնի հավասարակշռության ապահովմանը),

- Իրավաբանական ուսուցում՝ 8-12 դասարաններ (ապահովում է աշակերտների գիտելիքները ՀՀ զինված ուժերի կանոնադրական պահանջների և միջազգային մարդասիրական իրավունքների վերաբերյալ),
- Ինժեներական ուսուցում՝ 9-11 դասարաններ (տրամադրում է անհատական պաշտպանական միջոցների գիտելիքներ, դիրքերի ինժեներական կահավորումներ, պատերազմի մնացորդների և չպայթած զինամթերքի հետ վարվելու կանոններ),
- Լեռնային մասնագիտացված ուսուցման հիմունքներ. 10-րդ և 11-րդ դասարաններ (տրամադրում է գիտելիքներ լեռնային տեղանքի, լեռնային վտանգների և դրանց հաղթահարման մասին),
- Կապի և տեղեկատվական անվտանգություն. 11-րդ և 12-րդ դասարաններ (տրամադրում է ժամանակակից մարտական գործողությունների ընթացքում կապի և հեռահաղորդակցության ձևերի և միջոցների իմացություն, պատկերացում է տալիս ՀՀ զինված ուժերում տեղեկատվական անվտանգության խնդրի մասին, պետական և պաշտոնական. ռազմական ոլորտի գաղտնիքները),
- Հոգեբանական պատրաստվածություն՝ 8-12 դասարաններում ձևավորվում է (սոցիալական գիտակցություն, արժեքներ, վարքի նորմեր, ռազմական թիմում միջանձնային հակամարտությունների պատճառների և դրանցից բխող վտանգների և դրանց հաղթահարման ուղիների իմացություն, զգուշության, զգոնության, ուշադրության ձևավորում և անհանգստության հաղթահարում արտակարգ իրավիճակներում):

ՆՁՊ-ի առարկան զարգացնում է որոշակի կարողություններ և երիտասարդների մոտ ձևավորում է այնպիսի ծայրահեղ իրավիճակներում, ինչպիսիք են ռազմական գործողությունները կամ այլ արտակարգ իրավիճակները, հստակ գործելու հմտություններ: Նման ուսուցումը, նախկին փորձով ձեռք բերված գիտելիքները թույլ են տալիս կուրսանտներին հոգեբանորեն պատրաստվել արտակարգ իրավիճակներին՝ ոչ միայն դժվար միջավայրում սեփական կյանքն ու առողջությունը փրկելու, այլ նաև մարտական կամ այլ առաջադրանքներ արագ և արդյունավետ իրականացնելու համար: ՆՁՊ առարկայի դասավանդումը նպատակաուղղված է նաև

աշակերտների բարոյահոգեբանական բնութագրերի ձևավորմանը և ամրապնդմանը հատուկ վարժություններով (հայրենասիրություն, կարգապահություն, պատասխանատվություն, ինքնավստահություն, կոլեկտիվիզմ), որոշակի կարողությունների զարգացում և նոր կարողությունների առաջացում (ֆիզիկական հնարավորություններ, ֆիզիոլոգիական բնութագրեր, հիշողություն, կենտրոնացում և ուշադրության փոխանցում, վերլուծական մտածողություն):

Ցածր դասարաններում ավելի մեծ ուշադրություն է դարձվում անհատական պարապմունքներին, իսկ ավագ դասարաններում՝ խմբակային (ընկերական): Առանձնահատուկ ուշադրություն է դարձվում ջոկատի անդամների փոխգործակցությանը[1]:

Դաշտային (ճամբարային) պարապմունք: Այս թրեյնինգները հնարավորություն են տալիս նյութը ներկայացնել իրականին մոտ պայմաններում, ցուցադրել անհրաժեշտ գործողությունները և հնարավորություն տալ աշակերտներին գործնական վարժությունների միջոցով յուրացնել թեմային: Բացի երկար ճամբարային փորձաշրջանից, նպատակահարմար է կազմակերպել դաշտային պարապմունքներ շաբաթ կամ կիրակի օրերին՝ աշակերտների և ծնողների համաձայնությամբ, դպրոցի ղեկավարության իմացությամբ: Ճամբարային պայմանները մեծ հնարավորություններ են ստեղծում մարզվելու և՛ ցերեկային, և՛ երեկոյան ժամերին՝ դասավանդելով որոշակի թեմաներ («Աստղերի կողմնորոշում», «Շարժվել մթնոլորտի մեջ», «Պահպան ծառայություն», «Թաքնված խարույկի պատրաստում» և այլն: Ճամբարային պարապմունքների և ռազմամարզական խաղերի ընթացքում կարող են լուծվել հետևյալ խնդիրները՝ փորձարարական ստուգում և տեսական գիտելիքների համախմբում բնական պայմաններում, հմտությունների և կարողությունների զարգացում անհատական և խմբակային վարժությունների միջոցով, իրավիճակների մոդելավորում և աշակերտների խմբային համագործակցության զարգացում իրականում: պայմանները. , ապահովելով հոգեբանական կայունություն, իրենց կարողությունները գիտակցելու և դրսևորելու հնարավորություն:

«Հայաստանի Հանրապետության հանրակրթական ծրագրեր իրականացնող ուսումնական հաստատությունների 11-րդ դասարանի սովորողների ռազմամարզական ճամբարի անցկացման կարգն արդեն ներկայացվել է հանրային

քննարկման: Ճամբարային ծրագիրը համարվում է ՆԶՊ առարկայի հարցման 8, 9, 10 և 11 դասարանների առարկայական ծրագրի գործնական և կիրառական մասը:

Այցելություն շտաբ. Մա աշակերտներին տալիս է առաջին ձեռքից գիտելիքներ քանակի առօրյայի, մարտական տեխնիկայի, զենքի տեսակների և անձնակազմի մարտական պատրաստության մասին:

Արտադասարանական խմբերի կազմակերպում. Շատ արդյունավետ է դպրոցներում ձևավորել «Դեռահաս սկաուտ», «Պատանի լեռնագնաց» և այլ արտադասարանական խմբեր, որոնք հնարավորություն են տալիս ինտենսիվ վերապատրաստում և կարգապահություն ապահովել:

Ներառական կրթությունը «Նախնական զինվորական պատրաստություն» առարկայի շրջանակներում կազմակերպվում է՝ հաշվի առնելով կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող երեխաների հետաքրքրությունները, ֆիզիկական և մտավոր կարողությունները և կարողությունները:

Նախագծում կարևորվել է նաև միջառարկայական կապերի զարգացումը, ուսումնական նյութերի պարզեցումը, ժամանակակից և կարևոր թեմաների ներդրումը և անկապ թեմաների վերացումը, ինչպես նաև առավել արդյունավետ մեթոդաբանական մոտեցումների և տեղեկատվական նոր տեխնոլոգիաների կիրառումը [1]:

Շեֆ-գործառնաբերում աշակերտները ուսումնական բազայում մարտական պատրաստության պարզեցված ծրագրով կարող են անցկացնել զենքի տեսակների, դրանք քանդելու, հավաքելու գործողությունների տիրապետման, առաջին բուժօգնության, ինչպես նաև քաղաքացիական պաշտպանության պարագաների ուսումնասիրման գործնական պարապմունքներ:

Առանձին ցուցակետերում, գործառնաբ հմուտ և բանիմաց սպաներն ու զինվորները թե՛ ցուցապաստառների վրա և թե՛ իսկական հրաձգային զենքի տեսակներով բացատրում, պարզաբանում էին հրաձգային զենքի մարտական բնութագրերը, դրանցից օգտվելու, քանդելու և հավաքելու, ճիշտ նշանառության կանոնները և վարժասարքերի վրա ավտոմատով կրակային վարժանքներ կատարելը:

Երեխաների և երիտասարդների հայրենասիրական, հոգևոր և բարոյական դաստիարակության նպատակով կազմակերպում է գործառնական հետ միջնակարգ դպրոցների հովանավորչական համակարգի աշխատանքներ: Բանակի և դպրոցի սերտ համագործակցությունը կարող է արմատապես փոխել երեխաների վերաբերմունքը Հայաստանի Հանրապետության զինված ուժերում ծառայության նկատմամբ, և շատերի համար այն կդառնա պրոֆեսիոնալ ուղեցույց կյանքում:

Սա պետական կառույցների և երիտասարդության փոխգործակցության լավ, բայց մոռացված խորհրդային ձև է, բայց միայն նոր մոտեցմամբ, նոր մոտիվացիաներով: Ակնկալվում է ընդլայնված հովանավորչություն. Ոչ միայն գործառնական այցելող և զինվորականներին շնորհավորող դպրոցականներ, այլ մշտական շփում, խնդիրների իմացություն: Երեխաները կսկսեն գալ այնտեղ գարնանային և ամառային արձակուրդների համար, զբաղվելու ստանդարտների մատակարարմամբ, «նախնական զինվորական պատրաստությամբ», - ասել է Վոդոլացկին: -Սա կօգնի կարիերայի ուղղորդման հարցերում, վերջնականապես կվերացնի մոայլության խնդիրը, տղաներին կտա ռազմահայրենասիրական կրթություն և կդնի զինվորական ծառայության նորաձևություն[2]:

Հետպատերազմյան շրջանում կրթական կազմակերպությունների և ռազմական միավորումների միջև փոխգործակցության զարգացումը սկսեց ավելի շատ լինել

ամուր և մշտական: Հիմնական ուշադրությունը դարձվել է երեխաների և դեռահասների ռազմահայրենասիրական դաստիարակության կազմակերպմանը: Բովանդակությունը ներառում էր պատերազմի պատմության, սխրագործությունների ուսումնասիրություն հայրենիքի պաշտպաններ, մարդկանց սխրանքների հիշողության պահպանում, ռազմակիրառական հմտությունների զարգացում:

Զինվորականների ղեկավարությամբ անցկացվել են մրցումներ և վարժանքներ: շքերթներ, կազմակերպված ռազմամարզական խաղեր: Կազմակերպչական մաս էին կազմում զինվորականները կոմիտեններ, խորհուրդներ, շտաբներ զանգվածային սպորտի ժամանակ տոներ, հասարակական-քաղաքական ակցիաներ և այլ միջոցառումներ:

Զինվորականների հրամանատարությամբ անցկացվել են վարժանքներ

դաշտային ելքեր, դեռահասները սիրով մասնակցել են մարտական իրավիճակի նախագծմանը և իրականացրել են հանձնարարված մարտը առաջադրանքներ:

Երեխաների հետ ակտիվ աշխատանքի, նրանց նախաձեռնություններին աջակցելու և խրախուսելու համար գորամասերի ղեկավարությունը և հանրակրթական մարմինները մասնակիցներին շնորհել են պատվոգրեր՝ տրված մարտական ցուցակները, և հատկապես ակտիվ զինվորականներին, կազմակերպիչները տրամադրել են լրացուցիչ արձակուրդ:

Դպրոցականներին զինված ուժերում ծառայության նախապատրաստելու համակարգը գործում է հիմա: Դպրոցներում մտցվեցին դասեր, որոնցում երիտասարդները սովորում էին զենք ու մարտավարություն և այլ դասեր նախնական զինվորական պատրաստություն, ֆիզիկական կուլտուրա, որտեղ առաջ են քաշվել ռազմական կիրառական սպորտաձևեր, ինչպիսիք են մարտարվեստը, կիրառական լողը, արգելքների դասընթացները, կիսառազմական փոխանցումավազքը և այլն, և ընդհանուր ֆիզիկական պատրաստվածության զարգացում:

Ռազմահայրենասիրական միջոցառումների այս ամբողջ համալիրը աշակերտներին լիովին պատրաստեց գորակոչային ծառայությանը զինված ուժերում:

Հանրակրթական դպրոցների աշակերտների հետ (սկսած 9-րդ դասարան), միջնակարգ մասնագիտացված ուսումնական հաստատություններում և ուսումնական մասնագիտական կրթական համակարգի հաստատություններում նախնական զինվորական ուսուցումը, ներառյալ քաղաքացիական պաշտպանության ուսուցումը, անցկացվում էր զինվորական ղեկավարների կողմից:

Երիտասարդ տղամարդիկ, ովքեր չեն սովորում (լրիվ դրույքով) ուսումնական հաստատություններում, նախնական զինվորական պատրաստություն են անցել ուսումնական կենտրոններում, ստեղծված ձեռնարկություններում, հիմնարկներում, կազմակերպություններում:

Շեֆ-գորամաս այցելությունը: Այն հնարավորություն է տալիս սովորողներին անմիջականորեն ծանոթանալ բանակային առօրյային, մարտական տեխնիկային, սպառազինության տեսակներին և անձնակազմի մարտական պարապմունքներին:

Արտադասարանական խմբակների կազմակերպումը: Շատ արդյունավետ է դպրոցներում արտադասարանական «Պատանի հետախույզ», «Պատանի լեռնագնաց»

և այլ խմբակների ձևավորումը, դրանց մեջ տարբեր տարքային խմբերի աշակերտների ներառումը: Դրանք հնարավորություն են տալիս ապահովել կարգապահություն, ինտենսիվ ուսուցում: Խմբակների մասնակիցները իրենց վարժվածությամբ, գիտելիքներով, կարգապահությամբ, օրինակ կհանդիսանան համադասարանցիների համար: Նրանցից ամենակազմակերպվածներին կարելի է նշանակել դասարանական ուսումնական ջոկերի (դասակների) հրամանատարներ:

Ավելի ցածր տարիքի երեխաների հետ աշխատանքը ուղղված է նրանց դաստիարակությանը և ուսուցմանն այնպես, որ նրանք ՆԶՊ առարկայից ունենան բարձր պատրաստություն հետագայում՝ 8-րդ և ավելի բարձր դասարաններում:

Արիության դասերը շատ կարևոր նշանակություն ունեն դպրոցի կյանքում և ընդհանրապես աշակերտների հայրենասիրական ոգին առավել բարձրացնելու համար: Ավանդույթ է դարձել հատկապես սեպտեմբերի 2-ի նախօրեին գիտելիքի և դպրության օրը առաջին զանգի հետ նշել Արցախի հանրապետության անկախության օրը և առաջին զանգի հնչելուն պես առաջին դասերը նվիրվում են անկախության օրվան: Արիության դասերը անցկացվել են Արցախում, այդ դասերը վարում են ՊԲ և շեֆ-գործամասերի սպաները:

Նմանատիպ դասերի ժամանակ մեծ տեղ է տրվում բանակաշինության և բանակակերտման մասին զրույցներին: Աշակերտները հետաքրքրությամբ են լսում ու ցանկություն հայտնում ավելի մանրամասն իմանալու հայոց բանակի սկզբնավորման և նրա կատարած մարտական առավել շրջադարձային, բեկումնային գործողությունների մասին: Աշակերտների աչքերում տեսնում ես մեծ հպարտություն, խանդավառություն ոգևորություն և հերոսներին նմանվելու մի խոր ցանկություն: Արիության մի դասը իր մեջ ամբողջացնում է մի ամբողջ պատմություն, որը իր մեջ ընդգրկում է մի ամբողջ պատմական քառուղի: <<Արիության դասերը>> համարում եմ ռազմահայրենասիրական դաստիարակության բաղկացուցիչ և լրացնող դասերից մեկը: Դրան հաջորդում է մեր փառապանծ մայիսը՝ հաղթանակների ամիսը: Արցախցիներիս համար մեր առյուծասիրտ տղաների հրաշագործություններով ու սխրագործություններով, վերջապես հաղթանակներով պսակված ամիսը: Մայիսյան եռատոնին նվիրված միջոցառումների մեծ պլան ենք մշակում առավել բովանդակալից հայրենասիրական պաթոսով լեցուն՝ նշելու

մայիսյան եռատոնը: Այս տարի և ընդհանուր դպրոցական մեծ միջոցառում էին կազմակերպել, որին ներկա էին Շուշիի ազատագրմանը մասնակից ազատամարտիկներ, ԱՀ ՊԲ սպաներ և Հայրենական Մեծ պատերազմի վետերաններ: Հայրենական մեծ պատերազմի շարքերը այսօր նոսրանում են: Մենք մեծ պատկառանքով ենք նրանց հրավիրում ու խնդրում, որ իրենց անցած մարտական ուղու մասին պատմեն մատաղ սերնդին:

Աճող սերնդի դաստիարակության գործում կարևոր դեր է խաղում ռազմահայրենասիրական աշխատանքների կազմակերպումը հանրակրթական դպրոցում: Այդ խնդիրների լուծման ուղղությամբ էական աշխատանք է կատարվել Արարատի մարզի հանրակրթական դպրոցներում: Հանրահայտ է, որ հանրակրթության բնագավառում առանձնահատուկ նշանակություն ունի ՆԶՊ առարկայի դասավանդման գործընթացի կազմակերպումը: Նրա նպատակն է պատրաստել ռազմահայրենասիրական ոգով դաստիարակված ռազմագիտական անհրաժեշտ գիտելիքներ և բարոյականային բարձր հատկություններ ունեցող պատանիներ: Այս գործում մեծ դեր ունի ՆԶՊ առարկայի դասավանդման որակը: Մարզի դպրոցներում կա 248 միավոր ուսումնական զենք, որից 130-ը ուսումնական ինքնաձիգ զենք է, 19-ը՝ նռնականետ, 99-ը՝ օդամղիչ հրացան: 2016թ-ին դպրոցների ռազմագիտության դասասենյակները և լսարանները նորացվել են համապատասխան դիդակտիկ պարագաներով, ցուցադրական նյութերով, ստենդներով և տեսաֆիլմերով:

2016թ. ապրիլ-մայիս ամիսներին հաջողությամբ կազմակերպվեցին մեկօրյա ռազմադաշտային պարապմունքները: Դրանց մասնակցեցին 11-րդ դասարաններում սովորող 492 պատանիներ: Համագործակցված աշխատանք է կատարվել Արարատի մարզի Փրկարարական վարչության հետ:

Սովորողների ռազմահայրենասիրական դաստիարակության գործում կարևոր նշանակություն ունի շրջանավարտների կողմից ռազմական ուսումնական հաստատություններ ընդունվելու աշխատանքների կազմակերպումը: Ուսումնական հաստատություններում, ի շնորհիվ տնօրենների և զինղեկների ռազմահայրենասիրական դաստիարակությունը կարևորելու և գործընթացը բարձր մակարդակով կազմակերպելու 2016թ. հանրապետության տարբեր ՌՈՒՀեր է

ընդունվել 17 դիմորդ: Տարածքային զինկոմիսարիատների հետ համագործակցված աշխատանք է տարվում շրջանավարտների կողմից ՀՀ, ԱՊՀ և արտասահմանյան երկրների բուհեր ընդունվելու համար:

Սովորողների ռազմահայրենասիրական դաստիարակության կազմակերպման գործում կարևոր է դպրոցների հետ ռազմաշեֆական աշխատանքների կազմակերպումը: Ներկա դրությամբ մարզի բոլոր դպրոցները կապված են շեֆ-գործամասերի հետ և արդյունավետ աշխատանք են տանում սովորողների՝ ՀՀ ազգային բանակում ծառայության նախապատրաստելու ուղղությամբ:

Աշակերտները կարող են այցելել շեֆ-գործամաս ծանոթանալ գորմասի կյանքի հետ, հրաձգային զենքերի կառուցվածքին, մարտավարատեխնիկական բնութագրերին և զենքի հետ վարվելու անվտանգության կանոններին, կատարել կրակային վարժություններ:

Նախնական զինվորական պատրաստությունը հիմնականում ուղղված է երիտասարդների ռազմահայրենասիրական դաստիարակությանը, հատկապես նախագորակոչային տարիքի երիտասարդներին զինծառայության նախապատրաստելուն: Մենք արդեն ներկայացրել ենք այս ոլորտին առնչվող մի շարք խնդիրներ և միջոցառումներ, որոնց հրատապ լուծումն ու կատարելագործումը կնպաստի «Նախական զինվորական պատրաստություն» առարկայի դասավանդման որակի և արդյունավետության բարձրացմանը: Դրանցից, թերեւս, ամենակարեւորը գործամասերի եւ ուսումնական հաստատությունների համագործակցությունն է: Դպրոցներում և միջին մասնագիտական ուսումնական հաստատություններում ամենաբարձր մակարդակով անցկացվող տեսական և գործնական պարապմունքները երբեք չեն կարող ամբողջական լինել առանց աշակերտների գոնե կարճատև այցի գործամաս: Այստեղ վաղվա զինվորն իր աչքով տեսնում է, թե ինչ պայմաններում է անցնում զինծառայությունը, շփվում սահմանադրական պարտքը կատարող երիտասարդի հետ, լսում նրա տպավորությունները, ծանոթանում հզոր զինտեխնիկայի ու զինատեսակների հետ: Բոլոր զինվորականները նշում են, որ յուրաքանչյուր նման այցից հետո աշակերտների ակադեմիական առաջադիմությունը և սովորելու ցանկությունը կտրուկ աճում են: Նկատի ունենալով այս ամենը,

կառավարության կողմից ընդունված թիվ 532 որոշման պահանջների կատարման բարելավման նպատակով դեռևս 1999թ. Պաշտպանության և կրթության և գիտության նախարարները համատեղ հրաման են արձակել՝ սահմանելով ՀՀ զինված ուժերի զորամասերի և ուսումնական հաստատությունների փոխգործակցության կարգը, նպատակներն ու մեթոդները: Համատեղ հրամանի հրապարակումն ինքնանպատակ չէր. Ինչպես հայտնի է, ՆՁՊ-ի ընդհանուր ղեկավարումն իրականացնում է ՀՀ կրթության և գիտության նախարարությունը՝ ՀՀ պաշտպանության նախարարության հետ համագործակցությամբ:

Ինչպես նշված է հրամանում, այն ուղղված է բանակի և կրթական հաստատությունների միջև համագործակցության հետագա ամրապնդմանը: Այն ներառում է ՆՁՊ ծրագրով աշակերտների հետ տեղում դասեր, մարտական զինամթերքի կրակում, հայրենասիրական խաղերի, մրցույթների և այլ միջոցառումների անցկացում, ծանոթացում զորամասի կյանքին, զինվորականների կյանքին և կյանքին և այլն:

Նախատեսված աշխատանքների իրականացման հիմնական պատասխանատուներն են ԱԳՏԱ-ի գծով զորամասի հրամանատարի տեղակալը և բանակի հրամանատարը: Նրանք առաջին հերթին փոխայցելություններ են կազմակերպում զորամաս ու դպրոց: Զինված ուժերի համար նշանակալից բոլոր պետական տոներին, ինչպես նաև սովորական օրերին զորամասի սպաներն այցելում են դպրոց, հանդիպումներ ունենում դասախոսական կազմի, կուրսասնտների հետ, մասնակցում տարբեր միջոցառումների: Սպաները «Արիության դասեր» են անցկացնում, ներկայացնում մեր զինված ուժերի անցած ուղին, խոսում այն հերոսների մասին, ովքեր իրենց կյանքը տվել են հայրենիքի համար: Հանդիպումները ավելի հետաքրքիր և արդյունավետ են լինում, երբ սպայական անձնակազմի հետ դպրոց են այցելում ժամկետային զինծառայողները, ովքեր իրենց լավագույնս դրսևորել են ծառայության ընթացքում: Հատկապես ավագ դպրոցի աշակերտները լսում են իրենցից մեկ-երկու տարով մեծ տղաների, նրանցից սովորում բանակային կյանքի առանձնահատկությունները, ավելի ազատ են շփվում, հետաքրքրվում են զինծառայությամբ: Կցանկանայի ավելացնել զինվորների այցելությունների թիվը դպրոց[3]:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

Կատարված հետազոտությունների և դիտարկումների արդյունքների ամփոփմամբ կարելի է հստակեցնել մի քանի եզրակացություններ, որոնք արտահայտում են ուսումնասիրության առանցքային դրույթներն ու հիմնական եզրակացությունները:

- Շեֆ-գործատուներում աշակերտները ուսումնական բազայում մարտական պատրաստության պարզեցված ծրագրով կարող են անցկացնել զենքի տեսակների, դրանք քանդելու, հավաքելու գործողությունների տիրապետման, առաջին բուժօգնության, ինչպես նաև քաղաքացիական պաշտպանության պարագաների ուսումնասիրման գործնական պարապմունքներ:
- Նախնական զինվորական պատրաստությունը հիմնականում ուղղված է երիտասարդների ռազմահայրենասիրական դաստիարակությանը, հատկապես նախագորակոչային տարիքի երիտասարդներին զինձառայության նախապատրաստելուն: Մենք արդեն ներկայացրել ենք այս ոլորտին առնչվող մի շարք խնդիրներ և միջոցառումներ, որոնց հրատապ լուծումն ու կատարելագործումը կնպաստի «Նախական զինվորական պատրաստություն» առարկայի դասավանդման որակի և արդյունավետության բարձրացմանը: Դրանցից, թերեւս, ամենակարեւորը գործատուների եւ ուսումնական հաստատությունների համագործակցությունն է:
 - Դպրոցներում և միջին մասնագիտական ուսումնական հաստատություններում ամենաբարձր մակարդակով անցկացվող տեսական և գործնական պարապմունքները երբեք չեն կարող ամբողջական լինել առանց աշակերտների գոնե կարճատև այցի գործառնա: Այստեղ վաղվա զինվորն իր աչքով տեսնում է, թե ինչ պայմաններում է անցնում զինձառայությունը, շփվում սահմանադրական պարտքը կատարող երիտասարդի հետ, լսում նրա տպավորությունները, ծանոթանում հզոր զինտեխնիկայի ու զինատեսակների հետ:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ

1. Արիության դասերը դպրոցում 2019թ. մայիսի 21
<http://www.azatamartik.am/wp/archives/5554?lang=hy>
2. ԱՐՄԵՆ ԱՂԵԿՅԱՆ, «Նախնական զինվորական պատրաստություն». Խնդիրներ, սպասումներ, իրականություն, 23.07.2014թ. Հայ զինվոր ՀՀ. պաշտպանության հանդես <http://www.hayzinvor.am/27250.html>
3. Հանրային քննարկման է ներկայացվել ՆԶՊ առարկայի չափորոշիչը, 08 Փետրվար 2021, <https://escs.am/am/news/7884>